

Gedurende ongeveer 150 jaar, van omstreeks 1860 tot 2010, is de familienaam Hasper verbonden geweest met de plaats Appelscha. De naam Hasper verscheen in het dorp toen Iemkje en Rense Hasper met hun moeder en stiefvader er kwamen wonen, hij verdween met het overlijden van Elisabeth Hasper.

De familie Hasper

Teun Koops¹

Sommige namen lijken in de eeuwen dat een dorp bestaat, niet weggeweest te zijn. Andere namen verschijnen in het dorp en verdwijnen vervolgens. Sommige bewoners wonen er een korte periode van hun leven en anderen worden er geboren en overlijden er.

Met het overlijden van mijn moeder op 15 oktober 2010 is er zo'n naam, na een aanwezigheid van 150 jaar, uit het dorp Appelscha verdwenen: Hasper. In dit artikelje wil ik laten zien hoe zo'n proces van verschijnen en verdwijnen kan gaan.

In dit geval begint de geschiedenis met het overlijden op 40-jarige leeftijd van Hendrik Hasper op 19 september 1851 in Assen. Hendrik was gehuwd met Elisabeth Renses Planta en had met haar, naast twee vroeg overleden kinderen, een dochter Iemkje en een zoontje Rense. Bij het overlijden van zijn vader was Rense vijf maanden oud en zijn zus zeven jaar.

1. Teun Koops is op 7 oktober 2012 overleden, maar had een half jaar voor zijn overlijden dit artikel grotendeels geschreven; afronden lukte helaas niet meer; zijn broers Wietze en Jan hebben het gecompleteerd en enkele toevoegingen aangebracht.

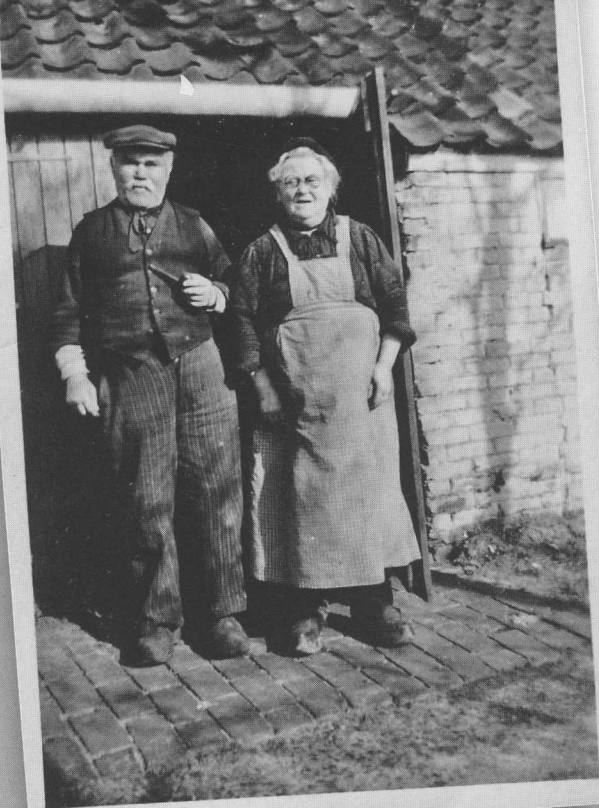
Twee jaar na het overlijden van Hendrik Hasper trouwt Elisabeth Renses Planta op 9 november 1853 in Assen opnieuw, met de weduwnaar Egbert Takens uit Nuis, wiens vrouw op 14 september 1852 was overleden.

Wanneer Egbert en Elisabeth precies van Assen naar Appelscha zijn verhuisd, is niet helemaal duidelijk, maar met haar dochtertje Iemkje en zoon Rense zijn even voor 1860 de eerste Haspers in Appelscha komen wonen. Waar ze precies hebben gewoond is moeilijk te achterhalen maar Egbert en Elisabeth hebben in elk geval ook gewoond aan de Vaart Noordzijde, even voorbij de brug over de Eerste Wijk.

Rense Hasper trouwde in Appelscha met Aaltje Jans Snijder uit Oosterwolde. Rense was 20 en Aaltje 26 jaar. Het was wel een 'moetje', want Aaltje was al zes maanden in verwachting van een zoon: Hendrik. Helaas overleed Aaltje zeven maanden na de geboorte van haar zoontje.

Omdat Rense als inmiddels 21-jarige naast zijn werk zijn kleine zoontje niet goed kon opvoeden, werd Hendrik ondergebracht bij zijn grootouders Egbert en Elisabeth. Rense kon zijn zoontje vaak zien, want hij woonde in die tijd aan de Eerste Wijk, vlakbij zijn ouders.

Hij krijgt hulp van Engeltje Madhuizen, die tien jaar

*Pieter en Jantje Hasper,
omstreeks 1946.*

in Appelscha

*Rense Hasper en Engeltje Madhuizen,
omstreeks 1910.*

ouder is en met wie Rense binnen een jaar na het overlijden van zijn eerste vrouw, Aaltje, trouwt.

De kleine Hendrik blijft bij zijn grootouders wonen, terwijl Rense en Engeltje enkele kinderen krijgen die in eerste instantie vlakbij hun halfbroer wonen: Jantje, Pieter, Elisabeth, Wietze en opnieuw een Wietze als de eerste Wietze al vroeg overlijdt.

Rense blijft in Appelscha wonen, maar verhuist wel van de Eerste Wijk naar de zuidkant van het dorp, de heide achter Hildenberg. Zijn kleinkinderen noemen hem in die tijd dan ook 'grootva van de heide'.

Als Rense in 1919 overlijdt, woont z'n oudste zoon (en halfbroer van de andere kinderen) Hendrik al in Drachten, waar hij in 1955 overlijdt.

Na het overlijden van hun vader Rense blijven Pieter en Jantje als broer en zus in het huis op de heide wonen. Beiden zijn nooit gehuwd geweest en overlijden respectievelijk in 1950 en 1953. Dochter Elisabeth trouwde met Cornelis Tromp en bleef tot haar dood (in 1936) in Appelscha wonen.

Het laatste kind in de rij, Wietze Hasper, bleef (op een uitstapje naar Nieuw-Amsterdam na) ook in Appelscha

De woning van Wietze Hasper en Frouwkje Bruinsma in de Willemstad.

wonen. Na zijn huwelijk met Frouwkje Bruinsma, ook uit Appelscha, woonde hij daar op een aantal plaatsen. Eerst aan de vaart, even ten westen van de weg naar Fochteloo. Daarna verhuisde het gezin naar de Kunstweg A 284b, de straat langs de vaart van Oosterwolde naar Appelscha, het adres naast de meelfabriek waar Wietze gewerkt heeft.

Het gezin van Wietze Hasper en Frouwkje Bruinsma, omstreeks 1940. Boven, v.l.n.r.: Frouwkje Hasper-Bruinsma, Willem (Wim) en Wietze Hasper. Onder, v.l.n.r.: Elisabeth (Lies), Engeltje (Elly) en Trijntje (Trijn).

In mei 1918 verhuisden Wietze en Frouwkje opnieuw, nu naar een woning die ze hadden laten bouwen in de Willemstad; toen nog ongenummerd, later heeft het huis nummer 367 gekregen.

Wietze en Frouwkje kregen vier kinderen, waarvan de oudste, Engeltje (roepnaam Elly), in Nieuw-Amsterdam is geboren. Ze bleef ongehuwd en was geruime tijd verpleegster in sanatorium Beatrixoord. Nadat ze jarenlang in Assen had gewoond en vanaf 92-jarige leeftijd in verzorgings- en verpleeghuizen verbleef, werd ze in juni 2006 opgenomen in Stellinghaven (op het voormalige terrein van Beatrixoord). 'Ik bin thuis', was haar reactie. Enkele dagen later overleed ze, 94 jaar oud.

Van de andere kinderen waren inmiddels ook Trijntje (gehuwd met Harm Janssen en woonachtig in Assen) en Willem (gehuwd met Eppina Alberdina de Vries, roepnaam Piny en wonend in Leeuwarden) overleden (in 2000, respectievelijk 2001).

Dochter Elisabeth, onze moeder, huwde in 1946 met Gerrit Koops uit Smilde. Na eerst te hebben ingewoond bij de ouders van Elisabeth, verhuisden ze naar Oud-Appelscha, later naar de Smidslaan (nummer 67) en tenslotte naar de Maadsingel (nummer 35).

Onze moeder woonde aan de Maadsingel tot enkele weken voor haar overlijden op 15 oktober 2010. Met haar dood verdween tevens de naam Hasper uit de tegenwoordige registers van Appelscha.